

Beste Kastelvriend(in),

Voor U, zo vlak voor de vakanties gaan beginnen, een nieuwe Nieuwsbrief!

Nieuws van de V.K.H.Z.

Kastelen en Historische buitenplaatsen

Als het goed is heeft U in maart deel 23 ontvangen van onze Infomap: Kastelen en historische buitenplaatsen met als inhoud:

- Toelichting op de lezing: Het leven op de buitenplaats "Den Burgh".
- Het leven op de buitenplaats "Den Burgh".
- Een praatje bij een plaatje; Zicht op het kasteel Groot Poelgeest te Koudekerk aan den Rijn.

Het bestuur

In onze vorige melding maakten we melding van het feit dat Robert Ligthelm zijn functie als hoofdredacteur heeft neergelegd en ontstond er een vacature in de redactie!

Later werd bekend dat de heer Borsboom zijn functie als Coördinator van de Excursie commissie (EC) zou neerleggen.

Het gevolg van het opstappen is ook dat hun functies in het bestuur vrij komen.

Redactie

Gelukkig kunnen wij U meedelen dat we voor de heer Ligthelm een opvolger hebben weten te vinden en wel, de heer Mathieu Fannee. Mathieu is geen onbekende voor onze stichting, hij was al medewerker van de redactie en heeft artikelen in ons Infoblad geschreven, zoals; De betekenis van veldnamen in kasteelonderzoek en Kasteel Oud Teylingen of Lockhorst. Maar Mathieu heeft ook een aantal publicaties op zijn naam staan, zoals; Warmond, Warmonds toponymisch woordenboek en Heren van Warmond en Woude.

Wij wensen Mathieu welkom en succes als nieuwe hoofdredacteur en zijn erg blij dat hij deze taken op zich wil nemen.

Infoblad

Het bestuur maakt bij deze bekend dat het Infoblad: Kastelen en Historische Buitenplaatsen, vanaf heden 2 maal per jaar gaat verschijnen i.p.v. de 3x in de afgelopen jaren. De reden voor deze wijziging is de forse prijsstijging die Postnl in december j.l. heeft doorgevoerd. Zo betaalde wij in 2023 nog € 3,03 voor verzending maar is dat in 2024 € 3,70 geworden waarbij aangetekend dat Postnl aangegeven heeft de tarieven per 1 juli nogmaals te verhogen. Ondanks dat U het Infoblad 2x per jaar zult ontvangen, gaat de redactie er wel naar streven de edities dikker te maken, opdat het aantal pagina's, per jaar, ongeveer gelijk zal blijven.

Excursie commissie

Het vertrek van dhr. Borsboom uit de EC heeft het bestuur doen besluiten om voorlopig terug te schakelen naar twee excursies per jaar!

Mocht er in de toekomst weer iemand aan de EC worden toegevoegd, is het de bedoeling om het aantal excursies weer op drie te brengen!

Gezocht: iemand die de Excursie Commissie zou willen versterken! - info@vkhz.nl

Verslag Vriendendag op en in het kasteel van Medemblik

Een aantal van ons had het er voor over om op deze koele en wolkige dag naar het noorden te reizen om het enig overgebleven, gedeeltelijke kasteel van Floris V te bezoeken. Na langs de dijk te zijn gereden, met uitzicht op de Zuiderzee, nu natuurlijk het IJsselmeer en met zicht op de oude haven konden we onze koetsen kwijt op de plaats van de voormalige voorburg. Naar de brug en het toegangshek wandelend zie je de aangegeven, verdwenen muren, hoektorens en in de hoek de overgebleven woongebouwen.

Het een en ander is sterk gerestaureerd door de bekende architect Pierre Cuypers. Gelukkig heeft hij zich niet zo laten gaan als bijvoorbeeld bij Kasteel De Haar, het is realistischer gebleven. Er is aan het gebouw, dat in zeer slechte staat was, een ronde hoektoren gereconstrueerd. Verder is het volume niet ernstig uitgebreid. Fotograferend bewogen de vrienden zich naar het Kasteel café van kasteel Radboud, de andere naam van het geheel.

In de kelder was een grote ruimte voor ons gereserveerd waar we de lezingen zouden meemaken. Door de gezellige dames van de Taverne werden we voorzien van koffie met... en na het gezellig keuvelen en handen schudden was het tijd voor onze eerste lezing, uiteraard na opening van de dag door de voorzitter.

Jan Kamphuis die zich met de geschiedenis van kastelen, onder andere Brederode, beroepsmatig had bezig gehouden en ook met kasteel Medemblik, en de overige verdwenen kastelen e.d., houdt nog steeds lezingen en publiceert in diverse bladen. Hij werd bedankt met applaus, een fles en een bon. De volgende lezing werd gedaan door Mark van den Bos, werkzaam bij het Monumentenbezit, wat onder andere diverse kastelen in ons land beheerd. Hij legde het werk van de organisatie uit. Hij liet o.a. een plaatje zien van wat er met de Ruïne van Teylingen zou gaan gebeuren.

Verder vulde hij het verhaal van dhr. Kamphuis aan wat betreft de West-Friese burchten.

Het bestuur nam nu het woord om het wel en wee van de stichting te verklaren. Zij vertelde ons ook over het debacle wat Robert Ligthelm is overkomen. Wij hopen het allerbeste voor hem en Tom. Dat hij weer gauw in ons midden mag verblijven.

Wij mogen U meedelen, dat heer Ligthelm na 2 maanden in een revalidatiecentrum te hebben gezeten weer thuis is en daar verder zal moeten revalideren.

Willem Donselaar sloeg ons nog even met de euries om de oren en daarna zetten we ons aan tafel om de uitgebreide lunch te nuttigen. Onder andere soep, salade, en de kroket verdwenen rap in de kelen. Een tafel viel me op, deze was gemaakt van een boeibord van een "bruine" zeilboot. Na deze smakelijke onderbreking nam huis-historicus Ben Dijkhuis het woord. Hij wist ons veel van de restauratie te vertellen. Hij had veel beschrijvingen en tekeningen weten te vinden in West-Friesland. Genoemd werd ook een goed rapport over het kasteel van Esther Vink van maart 2011. Helaas is het niet uitgegeven, maar daar wordt aan gewerkt. Na deze interessante lezing werd hij ook bedankt namens de stichting en stond de thee op ons te wachten. Dit alles gebeurde nog steeds in dezelfde gezellige kelder. Deze ruimte was voorzien van een zware balkconstructie, deze

was afkomstig uit Frankrijk is me verteld. Conservator Paulette Kooijman en Ben Dijkhuis waren nu beschikbaar om ons door het gebouw rond te leiden. Dus in twee groepen dwaalden we door het kasteel. Natuurlijk de ridderzaal, de grote zaal met de twee schouwen waarop de wapens van alle steden en dorpen van het gebied waren bevestigd. Ook de replica's van de ijzeren Harry's en wapens ontbraken niet. Een model van een oude schuit en een Gobelin die goed uit de zon hing schitterde ons toe.

Via een deur kwamen we in de toegevoegde ronde toren. Rond deze deur zijn de enige originele bakstenen van de oude burcht nog zichtbaar. Via kruipdoor en sluipdoor trappetjes en gangetjes kwamen we op de zolder waar een tentoonstelling was van de verdwenen dwangburchten van Floris V, hier en daar

voorzien van opgegraven artefacten. De wapenkamer was veel wapens rijk, deze kon je dan optillen om het gewicht te voelen. Ook wat bliken attributen en kleding waren voorhanden evenzo een speelhoek voor kinderen, dus die hoeven zich niet te vervelen hier. Ook was er even tijd om een groepsfoto te maken tegen de nieuwe vervallen muren, een kleurrijk geheel. Na de beide gidsen te hebben bedankt was daar ons afsluitend drankje met hapje. De voorzitter sloot de bijeenkomst en wenste een ieder wel thuis. Na nog een gezellig samenzijn ging iedereen zijns weegs. Dit was weer een interessant samenzijn, dus de organisatoren weer bedankt en tot de volgende bijeenkomst.

Hans Brandhorst

Volg ons ook op facebook

facebook.com/vkhznl

Agenda

Kasteel Duivenvoorde

Tot en met 15 september is de tentoonstelling Buiten op Landgoed Duivenvoorde te zien. Bij Duivenvoorde waren de tuinen, het landgoed en het kasteel zeer sterk met elkaar verbonden. Uit de tuinen kwam het voedsel voor de kasteelkeuken. Het landgoed bracht pacht op. En land kon verkocht en aangekocht worden. De familie verbleef op het kasteel. In de loop der tijd veranderden de tuinen, onderhevig aan de smaak van de eigenaren en de mode van de tijd. In de tentoonstelling ervaar je die

ontwikkeling aan de hand van nooit eerder vertoonde objecten.

Kasteel Sypesteyn

Aan het begin van de twintigste eeuw is kasteel Sypesteyn in Loosdrecht gebouwd om de verzamelingen van jonkheer Henri van Sypesteyn een mooi onderkomen te bieden. Dit jaar kun je deze verzamelingen bekijken: familieportretten, porselein, klokken, Japans lakwerk en nog vele andere zaken. Tot en met 3 november 2024 in kasteel Sypesteyn

Nieuwe publicaties

De kastelenlinie Beverwijk Heemskerk

Ooit waren er in Beverwijk en Heemskerk samen zeventien kastelen. Vanaf 1250 werd er in dit grondgebied een linie van een tiental kastelen aangelegd als verdedigingsgordel tegen de West-Friezen. Met nog enkele oudere voorgangers, wat versterkte boerderijen en adellijke woontorens erbij haal je de zeventien al gauw.

Er bestaan nu nog slechts twee kastelen: Marquette en Assumburg. Van de andere is bovengronds niets meer aanwezig. In de grond zitten nog wel resten. Van één kasteel is helemaal niets bekend.

Veel van wat bekend is, is te danken aan de kennis van archeoloog en kastelendeskundige Jean Roefstra.

Er zijn veel verhalen, in de loop der tijd mooier gemaakt, over de kastelen en hun inwoners overgeleverd: over ridders, jonkvrouwen en tragische liefdes. Alles bij elkaar een prachtig boek.

Auteur: Jan Butter

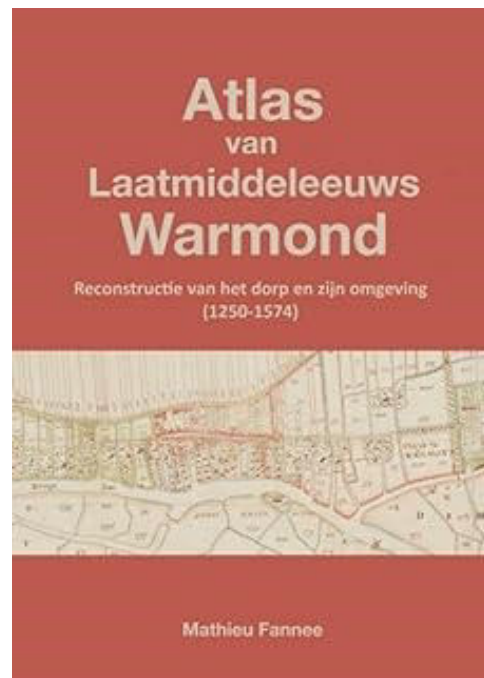
Het is uitgegeven bij De Vrijstaat ROETZ.

Het bevat 220 pagina's en is voor € 19,95 te koop bij www.boekenbestellen.nl/boek

ISBN: 978-90-82352-79-5

Atlas van Laatmiddeleeuws Warmond. Reconstructie van het dorp en zijn omgeving (1250- 1574)

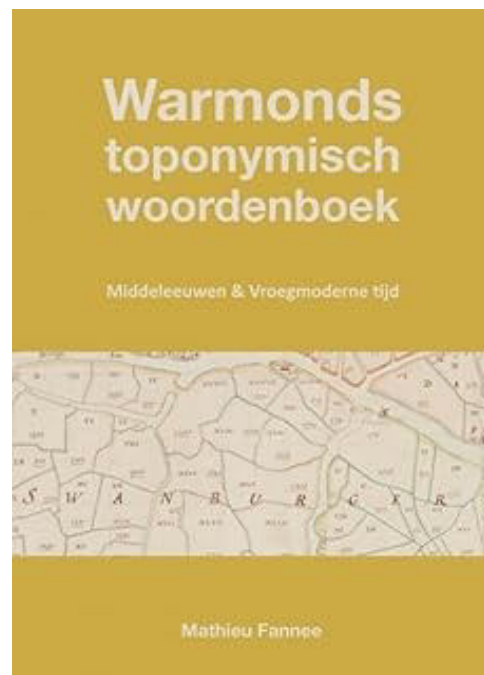
Het historisch genootschap Warmelda heeft twee boeken van Mathieu Fannee, onze nieuwe hoofdredacteur, uitgegeven.

In het eerste boek is de auteur zowel op zoek geweest naar de geschiedenis van Warmond in de Middeleeuwen, als ook vooral naar de exacte plaats van huizen met bijbehorende bewoners en hun geschiedenis.

Je kunt het boek gebruiken als wegwijzer voor soortgelijk onderzoek, maar natuurlijk ook om gewoon te lezen over een middeleeuws dorp. Van voor 1200 is erg weinig bekend over het dorp en bij het beleg van Leiden (1573-1574) is het dorp grotendeels verwoest door brand.

Warmonds Toponymisch Woordenboek. Middeleeuwen en Vroegmoderne Tijd.

In het tweede boek is een poging ondernomen om meer dan 400 plaatsnamen die gevonden zijn in oude archieven te herleiden naar de juiste plek.

De oude plaatsnamen hebben ook vaak betrekking op delen van de Heerlijkheid die niet bewoond waren. De namen werden vaak gegeven naar aanleiding van de naam van de eigenaar (Kromme Hendrikkamp), dieren of planten of een stuk onvruchtbaar land (Het Hongerveld). Auteur: Mathieu Fannee

Uitgever: Historisch Genootschap Warmelda.
Het eerste boek kost € 29,50. Het bevat 468 pagina's. ISBN: 978-94-64804-30-0
Uitsluitend online te koop
Het tweede boek kost € 22,50. Het bevat 264 pagina's. ISBN: 978-94-64804-29-4
Uitsluitend online te koop

K & B in het Nieuws

Portretten van Johan van Wassenaer en Maria van Voorst van Doorwerth weer terug op Duivenvoorde

Evert Crijnsz van der Maes schilderde in 1608 portretten van het echtpaar Johan van Wassenaer en Maria Voorst van Doorwerth. Deze portretten hangen al ruim 400 jaar op het kasteel Duivenvoorde. In 2022 waren ze hard toe aan een restauratie. Dankzij de vereniging Rembrandt en het Restauratiefonds van de Vriendenloterij is deze restauratie nu voltooid. In 2024 was het de beurt aan de lijsten, ook door de Vriendenloterij mogelijk gemaakt. Ze zijn nu weer te bewonderen in het kasteel.

(Bron: kasteelduivenvoorde.nl; 10 mei 2024
Foto LinkedIn Kasteel Duivenvoorde)

Is na vele eeuwen het kasteel van Floris de Vijfde gevonden bij Wijdenes?

Op de bodem van het Markermeer liggen vele resten van middeleeuwse stenen. Onderwaterarcheologen die zoeken naar het verdwenen kasteel van Floris de Vijfde hebben dit ontdekt. De ontdekking is een geluk bij een ongeluk! Een sonarboot, betrokken bij onderzoek naar de Slag op de Zuiderzee in 1573, moest een dag stil liggen. Omdat ze toch moesten wachten, besloten de archeologen om een duik te maken in Wijdenes.

Op die plek was van jaren geleden een vondstmelding bekend en een duik daar stond altijd nog op de planning. Op de bodem waren vreemde clusters te zien. Onderwater is het zicht erg slecht. Alles gebeurde op de tast. Onderwaterarcheoloog Miriam Cruijssen vertelt dat ze stapels met kapotte bakstenen, honderden tot misschien wel duizenden vonden. Een aantal stenen is meegenomen voor onderzoek. Ze komen uit de juiste periode voor de bouw van het kasteel. In de melding uit de jaren negentig kwamen ook kloostermoppen en twee stukken muur voor van zo'n 20 meter lang en 5 meter breed.

Het is zeker dat het kasteel van graaf Floris de Vijfde stond op de plek waar hij in 1282 West-Friesland binnentrok om de dood van zijn vader Willem II te wreken. Deze plek lag bij Wijdenes. Het kasteel heeft er slechts een twintigtal jaren gestaan. Eind dertiende eeuw is het door de West-Friezen verwoest.

Het uiterlijk van het kasteel en de precieze locatie is altijd onduidelijk geweest.

Deze vondsten geven nog geen honderd procent duidelijkheid. Er is veel nader onderzoek nodig, bij voorbeeld een totaal overzicht van de bodem van het Markermeer. Hierna kan een onderzoeksplan worden gemaakt, met nieuwe duiken en/of boringen. Echt weten waar het kasteel heeft gestaan draagt bij aan de kennis van het ontstaan van Wijdenes. Om burchten of kastelen ontstond vaak een grotere nederzetting.

NHnieuws bracht dit voorjaar een nieuwe serie op het TV-kanaal van NH. De volgende twee afleveringen zijn op you tube te zien:

Verdwenen Kastelen: het enige nog te bezoeken West-Friese kasteel en Verdwenen Kastelen: het mysterie van Wijdenes.

(Bron: [NHnieuws.nl](https://nhnieuws.nl); 29 maart 2024)

Restaurant en uitkijkpunt bij de ruïne van Teylingen

Het Team Ruïne Complex presenteerde op 18 maart hun plannen aan de gemeenteraad. Het slot Teylingen is al vanaf 1676 een ruïne. Er is sindsdien veel gebeurd met de restanten:

beschadigd, verwoest door brand, herbouwd en gesloopt, vervallen en weer opgeknapt.

Vanaf juli vorig jaar heeft het team zich over plannen gebogen om van de omgeving van de ruïne een aantrekkelijke en toegankelijke plek te maken. Het plan is om het zicht op de ruïne zoveel mogelijk historisch te herstellen. Daar voor moeten aanbouwen van schuren verdwijnen. Er zou ook een rij bomen moeten komen, waaronder geparkeerd kan worden. De omliggende tuinen kunnen ingericht worden als bollenvelden, moestuinen en wandelpark. Ook moet er bij de ruïne een uitzichtspunt komen met zicht op de bollenvelden. Toegang tot het complex moet gratis zijn. In de schuur kunnen ruimtes verhuurd worden, Op de huidige plek van de rolkas moet voorzien worden in een horecagelegenheid. Ook moet er plaats zijn voor een aantal vakantiehuisjes. Het kaaspakhuis wordt heringericht..

(Bron: Leidsch Dagblad; 20 maart 2024

Foto:: monumentenbezit)

Restauratie Koetshuis Sion naderbij

De Vriendenloterij geeft € 125.000 aan Stadsherstel Den Haag voor de restauratie van het voormalige koetshuis van de buitenplaats Sion in Rijswijk. Het is in 1700 gebouwd en het laatste nog bestaande gebouw behorende bij de buitenplaats. Sion is gebouwd in 1643 door de familie Hogendorp op een plaats waar eerder een klooster stond. In de achttiende eeuw werd Sion een van de mooiste en grootste buitenplaats rondom Rijswijk. Eén van de beroemdste telgen uit het geslacht

Hogendorp was Gijsbert Karel graaf van Hogendorp (1762-1834). Na de Bataafse Republiek bereidde hij met een aantal anderen de terugkeer van Willem V voor als koning Willem I.

Rond 1800 is het verkocht en in de vijftien jaar daarna door de nieuwe eigenaren in delen verkocht. Sion fungeerde vanaf toen als agrarisch gebied. Nu ligt het in de wijk Rijswijk Buiten. Alles dat is overgebleven is een stenen brug met hekpijlers en het koetshuis, dat als woonhuis is gebruikt. Door kleurverschillen in het metselwerk is goed te zien waar vroeger zich de grote deuren van het koetshuis bevonden.

(Bron: Rodi.nl/Rijswijk; 20 maart 2024

Foto: Jurgen van der Kooij)

Opknappen park Vreugd en Rust vordert gestaag

In Voorburg ligt bij het buiten Vreugd en Rust, waar nu een restaurant in is gevestigd, een toegankelijk park. De landschapsarchitect J.D. Zocher heeft ooit de tuin aangelegd in de Engelse landschapsstijl. Er wordt nu naar gestreefd om dit weer zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat terug te brengen. Paden, bruggen en speelplekken worden opgeknapt. Het hertenkamp heeft nieuwe, op de oude lijkende leuning gekregen. De beplanting wordt weer diverser. Naast de tennisbaan is een nieuwe speeltuin gekomen.

Het parkontwerp van Zocher is een van de best bewaarde parkontwerpen in Zuid-Holland. In de loop der tijd verwaterde het oorspronkelijke ontwerp door te hoge bomen, dus minder uitzicht en andere beplanting. De hekken van bruggen en dierenweiden kloppen niet meer. Met behulp van de stichting Mooi Voorburg en de provincie Zuid-Holland wordt het park nu hersteld.

(Bron en foto: hetkrantje-online; 13 maart 2024)

**Bezoek ook eens onze website:
www.kastelenhollandzeeland.nl
en Webarchief**

Hendrick de Keyser bezit nu ook de Buitenplaats Oostergeest in Warmond

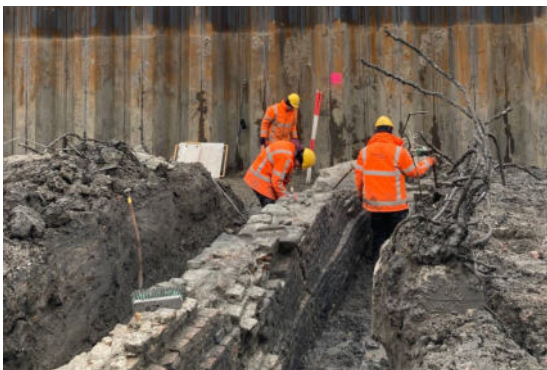
De vereniging Hendrick de Keyser heeft nu in Warmond drie objecten in bezit en beheer. De buitenplaats Oostergeest is ruim 170 jaar in bezit geweest van de familie Leemans. Het buiten blijft bewoond door de familie. Het park blijft deels opengesteld. Het tweede monument, de woning 'Zonnehoek', is volledig gerestaureerd en wordt verhuurd als vakantiehuis. De restauratie en renovatie van het derde monument, Huis te Warmond, zal zo'n tien jaar duren. In de Westvleugel kan men net als in de Zonnehoek logeren.

Volgens de burgemeester heeft Warmond met vereniging Hendrick de Keyser een eigenaar die het voortbestaan van de drie objecten garandeert. Ook voor Oostergeest geldt dat de vereniging ook op lange termijn het beheer van huis en landgoed zal voortzetten zoals in de laatste 170 jaar is gedaan.

Een woordvoerder van Hendrick de Keyser zegt dat de huizen van de vereniging worden behouden door ze te gebruiken als woning, werkplek, vakantiehuis, museumhuis of anders. De inkomsten zorgen ervoor dat de panden kunnen worden onderhouden.

(Bron: Leidsch Dagblad; 5 maart 2024

Foto: Albert Speelman)

Graven in het hart van de stad

Naast de Markthal in Rotterdam stond nog een na-oorlogs gebouw, maar er gaat een woontoren komen. Dit gaf gelegenheid tot archeologisch onderzoek. Op deze plek stroomde rond het jaar duizend het riviertje de

Rotte en ontstond er een dorpje met de naam Rotta. De Rotte zorgde geregeld voor veel water-overlast en de inwoners verlieten daarom het dorp. Pas in de dertiende eeuw kwamen de mensen terug in dit gebied en zij beheerden het water via een complex van dijken, een dam, de Rottadam, en sluisen, zodat het water op de Maas geloosd kon worden.

Op een plek, waar veel vondsten zijn gedaan, is een middeleeuwse oeverbescherming aan het oppervlak gekomen. De fundamenteën van een huis zijn ook zichtbaar. In 1270 is op deze plek een dam met sluisen aangelegd. In januari is een nog deels hele sluisvliet, een afwateringskanaal, gevonden. De sluitvliet is gemaakt van baksteen met aan de binnenkant natuursteen.

Nu zijn de archeologen bezig om de fundamenteën van diverse woonhuizen bloot te leggen.

Alle vondsten worden opgeslagen, gewassen en verder onderzocht. Een proces van jaren. Er zal zeker een tentoonstelling volgen van de belangrijkste vondsten, maar waar en wanneer is nog onbekend.

In juni start de bouw van het complex RottaNova met 259 huizen, winkels en horeca.

(Bron: rotterdam.nl/graven-in-het-hart-van-de-stad 15-4-24) & historiek.net 23-1-2024)

De verhalen van buitens in Zuid-Holland

Op de site van de geschiedenis van Zuid-Holland vind je bij het thema kastelen en landgoederen veel verhalen over buitens en kastelen in Zuid-Holland. Titels van voorbeelden zijn:

Kasteel de Binckhorst in Vogelvlucht, Een onvindbaar leven: de zwarte bediende van Kasteel Duivenvoorde, Paleizen en Buitenplaatsen van de Oranjes, Zocherparken in Zuid-Holland en nog vele andere verhalen.

Te vinden op:

<https://geschiedenisvanzuidholland.nl/thema-s/kastelen-landgoederen-en-buitenplaatsen/verhalen>

Het kasteel Rosenberg in Voorschoten

Op de plaats waar je nu een begraafplaats en een kinderboerderij aantreft, lag ooit het kasteel Rosenberg in Voorschoten. In de dertiende eeuw is het eerste kasteel door het geslacht Wassenaer gebouwd. In 1351 is het kasteel belegerd en vervolgens verwoest.

Het werd weer opgebouwd, maar in 1722 vervangen door een buitenplaats. Deze werd in 1730 alweer afgebroken. Piet van der Plas heeft over de kastelen, buitens en de bewoners een artikel geschreven, dat is opgenomen in de laatste bundel van de Stichting Kastelenstudies Nederland: *Eene Ridderwooninge met opgetogen bruggen*.

**De volgende Nieuwsbrief verschijnt
rond september**

Namens de VKHZ:

Kitty Jansen & Jurgen van der Kooij

Stichting Vrienden van de Hollandse en Zeeuwse Kastelen en Buitenplaatsen

Het bestuur:

Voorzitter:

drs. Victor Salman – vz@vkhz.nl

Secretaris:

drs. Leander Jansen - info@vkhz.nl

Penningmeester:

Willem Donselaar – pm@vkhz.nl

Vicevoorzitter / website:

Jurgen van der Kooij – webmaster@vkhz.nl

Excursie commissie:

Vacant / **Alg. bestuurslid**

Jurgen van der Kooij

Algemeen:

Medewerker Nieuwsbrief:

drs. Kitty Jansen
nieuwsbrief@vkhz.nl

Redactieraad:

drs. Mathieu Fannee / **Alg. bestuurslid**

dr. ir. Taco Hermans

drs. Hans Koot

Jurgen van der Kooij

Mailadres redactie:

redactie@vkhz.nl

Website :

www.kastelenhollandzeeland.nl

Web-archief :

www.vkhz.nl

Facebook:

facebook.com/vkhznl

Beheerder: drs. Marca Bultink

IBAN-nummer: NL87 RABO 0310 8937 71

KvK-nummer: 66328810

RSIN-nummer: 856496881

Algemeen Mailadres VKHZ: info@vkhz.nl

www.kastelenhollandzeeland.nl